

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVUPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:
Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos póttí-
soronként 5 kr-ával
számítanak.

Királyunk nemzeti kegyelete.

Debreczen, május 28.

Századunk szabadságévének december havában a székesfehérvári ártézi forrás vízvezetékének javítása közben a munkások két márványkoporsóra akadtak, melyekben egy-egy koronás esontváz porladozott. Pauer Lajos püspök, dr. Érdy János és Henszlmann Imre archeologusok kétséget kizáróan megállapították, hogy a talált esontok árpádházi III. Béla király és felesége, antióchiai Anna földi maradványai. Gróf Pálffy Móricz kormányzó 1862. nyarában a budavári Mátyás-templom kriptájába hozatta őket, ahol 21 esztendeig, 1883. november 19-éig maradtak. A koronázási dóm restaurálása akkor a sirbolt kitakarítását tette szükségessé, s így a királyi esontok ismét vándoruttra kerültek. Tréfort miniszter megengedte Török Aurél egyetemi tanárnak, hogy az embertani intézet muzeumba vihesse, hol a tudós beható tanulmány tárgyává tette, melyről szóval és írásban több ízben be is számolt a közönségnek, s aztán a muzeumban hagyta őket. Ugyancsak Török nemsokára erélyes mozgalmat indított a királyi reliquiák méltó nyugalomrahelyezése érdekében. Az akezióknak soká nem volt meg a kívánt hatása. Mindenféle „mértékadó körök“ évekig eredmény nélkül tanakodtak a temetés módzatai fölött. Végre báró Bánffy Dezső miniszterelnök maga vette kezébe a hazafiui kegyeletnek ezt az ügyét és fölséges urunknak, Ferencz József királynak jelentést, majd előterjesztést tett róla.

A nagy királynak f. hó 25-én kelt, báró Bánffyhoz intézett legfelsőbb elhatározása, melyben elrendeli III. Béla király és hitvestársa tetemeinek a budavári koronázási templomban való nyugalomra helyezését, valamint ugyanott egy méltó siremléknek a királyi magánpénztár költségére leendő fölállítását, újból a hazafias hála és a hódoló szeretet viszhangját kelti széles e hazában a király fölönt személye iránt. Ő felsége ismét fényes jelét adta atyai érzelmeinek, melyeket a magyar nemzettel szemben táplál. „Ama kegyelet által indítatva, melylyel elődeim emléke iránt viseltetem“, tette meg ezt a nagy szivre valló intézkedést. I. Ferencz József a habsburgok legalkotmá-

nyosabb koronás sarja kegyelettel emlékezik meg egy árpádházi elődjéről. Öregbiteni segíti azzal a nemzeti kegyeletet az első magyar nemzeti dynasztia egy tagja iránt.

Valóban Ferencz József király ez által újra megmutatta, hogy ő a dicső Habsburg, a nemzeti dynasztia történelmi hagyományait átvette és azokat messze jövőre, mindenkorra kihatóan átvinni óhajtja házának politikájába. Áldás és köszönet érte fölséges urunknak, hálás elismerés pedig a hivatása magaslatán álló államférfinak, aki most is ily szép sikert aratott a korona és nemzet összhangjának mind bensőbbé tétele körül.

— **Magyar katonai akadémia.** A képviselőház szerdai ülésén a honvédelmi miniszterium egy igen nagy fontosságú törvényjavaslatot nyújtott be, mely egy magyar katonai akadémia felállítását célozza s Magyarországon több új katonai iskolát szándékozik felállítani. A honvédelmi miniszter tervezete szerint a honvédségi Ludovika-akadémia átalakíttatnék a bécsujhelyi akadémiaival egyenrangú tisztképző intézetté három évi tanfolyammal. Minden tanfolyamra 100—100 növendék vétetnék föl. E katonai akadémián kívül létesíttetnék egy *honvédségi főreáliskola*, mely előkészítene a katonai akadémiára. Ezen kívül létesíttetnék az ország különböző vidékein, *két honvédségi hadapródiskola*. A honvédségi akadémián kiképzett tisztek a közöshadsereg tisztikarába is kinevezhetők, de csak saját kijelentett kívánságukra. A honvédségi akadémia s lehetőleg a hadapród-iskolák is már a jövő 1898. évi október hó 1-én megnyílnak. Báró Fejérvárnak e javaslata általában minden pártban nagy feltűnést és a magyar közvéleményben őszinte örömet keltett. E törvényjavaslat hozatalával és életbeléptetésével — úgy vélik politikai körökben — eleget akarnak tenni azoknak az óhajoknak, melyek Magyarország részéről a hadügy szempontjából oly sokszor elhangzottak. Érdekes politikai hír, mely e fontos eseményhez fűződik, hogy a nemzeti pártnak a kormánypárttal való fuziójáról kezdenek beszélni, a mennyiben a nemzeti párt programjának legsarkalatosabb pontja a magyar katonai akadémia felállításának sürgetése volna.

— **Országos orvosi kongresszus.** A magyar orvosok, főleg a községi és kör-orvosok tekintélyes számban gyülekeztek össze tegnap Budapesten a főváros közgyűlési termében, mintegy tanujelét adva, hogy átérzi a hazairend mostoha etikai és társadalmi viszonyait s erélyes eszközökkel akarna hozzáhatni azoknak megjavításához.

Kéltli Károly professzor a millenniumi közegészségi és orvosügyi kongresszuson tette meg indítványát a szabad társulás alapján álló országos orvosi szövetség megalakítása érdekében. A kongresszus a kötelező kamarákkal szemben

elfogadta az indítványt, és ezzel az egész orvosi társadalom rang- és álláskülönbség nélkül csatlakozott az országos mozgalomhoz.

A tegnapi kongresszuson letárgyalták a szövetség alapszabály-tervezetét és végleg szövegezték. A debreczeni orvosi kart dr. Bruckner Ernő képviselte. A kongresszus délután 1 órakor ért véget.

Országgyűlés.

Az esküdtbiróságokról szóló javaslat szerdán véget ért: letárgyalták és megszavazták a még hátralevő szakaszokat és pedig egészen változatlanul. Módosításokat ezekhez a szakaszokhoz is adtak be, ezeket is azonban Erdély miniszter és Psik előadó felvilágosításai után elvetették.

Azután Perczel Dezső belügyminiszter felelt Molnár János interpellációjára.

A Ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

Ugyancsak Perczel Dezső belügyminiszter felelt Visontai Soma interpellációjára az operaház ügyében. A szükséges vizsgálatot megejtette, még pedig megindította az interpelláció előtt és *Nopcsa Elek báró egyenes kérésére*. A vizsgálat kiderítette, hogy a Nopcsa br. ellen emelt vádak közül egyetlenegy sem nyert beigazolást. Nopcsa Elek báró a vizsgálat illetően eredményének daczára, lemondott állásáról, nehogy a gondjaira bízott intézetek vallják kárát az ellene indított hajszának.

Visontai Somát a felelet nem elégitette ki s ismét részletekről kezdett zengeni.

Perczel Dezső belügyminiszter konstataulta, hogy ennek az egész mozgalomnak nagyon csunya okai voltak és hogy onnan származott csak az egész, mert Nopcsa nem engedte, hogy revolverrel csikarjanak ki tőle szerződést.

A jobb fél és az ellenzék tekintélyes része zajos tapsok között vette tudomásul a belügyminiszter feleletét.

Az ülés végén Olay Lajos interpellált a legutóbbi tüntetések alkalmával elítélt egyetemi hallgatók ügyében. Perczel Dezső belügyminiszter nem lévén birtokában a részletes hivatalos jelentésnek, a választ majd a tényállás megismerése után fogja megadni.

Ugyanebben az ügyben Holló Lajos is interpellált. Perczel Dezső belügyminiszter azonnal felelt erre az interpellációra.

A Ház a választ tudomásul vette s ezzel az ülés véget ért. Az ülés elején Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter benyújtotta a közös hadsereg katonai iskoláiban a magyar alapítványi helyek szaporításáról és honvédtisztképző intézetről szóló javaslatokat.

Az érdem koszoruja.

Kruchió Lajos tanár jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 28.

Hajdu-Nánás tegnap lélekemelő szép ünnepet ült. Nem is egyedül Nánás-ünnepe volt az. Nánás városával együtt Nánáson ünnepeltek mindazok, akik a nemzet palántás, virágos kertjét, a magyar ifjuság szívét-lelkét nemesítő gondos kertész ve-rejtekés fáradozását igazi értéke, e szép

és nehéz életpálya magasztos hivatásának mértéke szerint tudják becsülni. Ünnepeltek, akik a tanítóban és a tanárban a faj- és államfenntartó nemzeti kultúra legfőbb érdekeinek a letéteményeseit tisztelik. Ünnepeltek, akik a nevelés és tanítás szent ügyének kötelességteljesítésben soha nem csüggedő, mindig helytálló, másoknak is — mint a lámpás — a haladás és tökéletesedés útján világító és alkotó bajnokát szeretettel, lelkesedéssel rajongják körül, akár a hősokeket, akik véres harcok mezején lobogtatják a diadalmas zászlót, karddal aratják a dicsőséget.

Az ev. ref. gimnázium egyik tanára, hosszú ideig igazgatója *Kruchio* Lajos úszteletere öltött ünneplő dísz az a derék hajdu város, váltig tiltakozott ellene a szerény férfiú, aki soha nem vágyott elismerésre, annál kevésbé ünnepeletésre; mert hiszen ő úgy gondolkozik, hogy nem érdem évtizedekig ülni a katedraban: az a gondviselésnek a kegyelme; külön jutalomra nem méltó, ha valaki a köznek javát, boldogulását teljesíti: mert az a hivatással együtt járó kötelesség; és nem az ő dicsősége, hogy közbenjárására nagylelkű pátronusok fejedelmi alapítványokkal új életre támasztották a haldokló nánási iskolát: ő csak eszköz volt az Isten kezében.

Tisztelői másként fogták fel a *Kruchio* Lajos 25 éves tanári munkásságának etikai jelentőségét és rendkívüli, mondhatjuk, bámulatos eredményeit.

E huszonöt év epochalis fordulópontot képez a kis vidéki gimnázium százados életében s hogy szebb, fényesebb kornak hajnala derült rá, — abban nagy, szinte oroszán része van e szelid lelkű, antik jellemű, szívós kitartású igazgató-tanárnak. Mikor sem város, sem egyház nem hozhatott annyi áldozatot az ősi gimnáziumért, hogy azt az új középiskolai törvény követelményei szerint rendezhessék be és az 5. és 6. dik osztályt bekellett szüntetni: *Kruchio* Lajos magtalan, gazdag embereket keresett Nánás város lakosai között s ezeknek úgy a lelkére tudott beszélni, hogy a pusztulás szélére jutott gimnáziumot gyermeküké, örökösükké fogadták.

A legnagyobb sikert, a legszerencsésebb eredményt akkor érte el, a midőn Nánás város volt országgyűlési képviselőjét, a debreczeni kollegiumnak is egyik nagy alapítóját néhai *Soós* Gábort, kibékitette a nánásiakkal, a kiknek sehogy sem akarta a keserűen megbántott öreg ur elfeledni a rajta elkövetett méltatlanságokat. Ő maga is, a fáradhatatlan tanár, a kinek házasságát szintén nem áldotta meg gyermekekkel a gondviselés, — példát adott arra, miként kell a hanyatló iskolát újra talpra állítani, a haldoklót új életre kelteni. A szegény tanár, a kinek egész évi fizetése hosszú ideig hatszázötven forint volt, — takaréksággal szerzett kis vagyontájját szintén felajánlotta az ő kedves adoptált gyermeke: a nánási gimnázium javára.

Ma ismét hatosztályú a nánási iskola. Tanárai száma törvényszerű; a javadalmaságok tisztességesek; szertárai gyűjteményei kiállják a versenyt bármely más hasonló rangú középiskoláival, noha semmiből teremtették meg azokat is; van új épülete; százezer forint új alapítványa — és közeleg az az idő is, amikor teljes nyolcz osztályúvá egészíthetik ki a nánásiakat. A kormány nyal most folynak a tárgyalások államsegélyért.

Ha ezt is megkapják, ami szinte biztosra vehető, — a város és az egyház által ajándékozott gyönyörű telken rövid idő múlva felépül a gimnázium palotája amire Nánás város közgyűlése 60000 frtot szavazott meg.

Ilyen áldásos, fényes sikerű 25 éves tanári munkásságot ünnepeltek tegnap Nánáson.

Egy megleghangu köszönő levél küldésével részt vett az ünnepben Magyarország közoktatásiügyi minisztere; — személyesen jelen volt a tiszántúli ev. ref. egyházkerület elnöksége, — képviselve volt az alsó-szabolcsi—hajduvidéki egyház megye, — a debreczeni anyaiskola, több vidéki gimnázium. Ott voltak az ünnepelet tanár volt tanítványai közül igen sokan és természetesen ott volt Nánás város egész közönsége, — ez a lelkesedni, áldozni tudó derék kálvinista nép.

Kiküldött tudósítónk az ünnepélyről a következőkben számol be.

A vendégek fogadtatása.

Az ünnepélyt a jubiléus tanár volt tanítványai és nánási tisztelői rendezték. A rendezőség tagjai voltak: dr. *Nagy* Gábor ügyvéd, *Berencsy* Gyula, *Nagy* Elek igazgató tanár, *Pénzes* László, *Gyulay* Sándor, dr. *Csuka* Lajos, *Fodor* Gábor, *Csorvássy* Miklós és *Csohány* Miklós. Az ő buzgalmuknak, ügyességüknek tartozunk az elismeréssel, hogy az ünnepély minden mozzanatában olyan jól sikerült.

A reggeli vonattal Debreczen felől érkező vendégeket a vasutnál nagy számú közönség fogadta. Ott volt a presbiterium *Benkő* Lajos lelkészszel, a város képviselő testülete *Csohány* László polgármesterrel. Zászló alatt vonultak ki a hajdu-nánási 1848/49-di honvédek is.

A vonatból kilépő *Kiss* Áron püspököt, gr. *Degenfeld* József főgondnokot, *Zsigmond* Sándor esperest, *Joó* István középiskolai felügyelőt, a debreczeni kollégium képviselőit (*Kovács* Lajos tanítóképzési igazgató, *Sinka* Sándor és *Török* Péter gimnáziumi tanárok) *Nagy* Sándor üdvözölte, mire az ősz püspök válaszolt, kiemelte a mai ünnep jelentőségét és Nánásnak az egyház és az iskolák iránt való hagyományos hűségét.

Hosszu kocsisor vitte be a vendégeket a fellobogózt főutcán keresztül a városba. Noha az eső nem respektálta a kettős ünnepet, az isten-ember megdicsőülésének, az eszmék diadalának és a szeretet eme kettős ünnepét se, a tágas piacon ezrével hullámozott a nép. Az iskolák növendékei hosszú sorokban állottak zászlók alatt, tanáraikkal az ut két oldalán, szakadatlanul éljenzve az egyház két főemberét és virágot hintettek elibök.

Tisztelgések az egyházkerület elnökségénél.

A vendégek valamennyien megjelentek a délelőtti isteni tisztelőten, a hol *Pákozdy* Lajos lelkész predikált. Templom után *Kiss* Áron püspök és gróf *Degenfeld* József főgondnok, a kik a *Pákozdy* Lajos parochiáján szállottak meg, a tisztelő küldöttségeket fogadták.

Legelőször a presbiterium jelent meg előttük. A tizenöt ezer lelkő számláló nánási egyház szeretetét *Benkő* Lajos lelkész tolmácsolta ékes szavakkal. Nánás város képviselő testületét *Csohány* László polgármester vezette a püspök és főgondnok elé.

Végül a gimnázium tanári kara és a ref. tanító-testület tisztelgett *Nagy* Elek gimnáziumi igazgató vezetése alatt.

Kruchio Lajos ünneplése.

Délelőtti 11 órakor kezdődött a tulajdonképeni ünnepély. A központi elemi iskola és a gimnázium épületeit zászlókkal, lombokkal, virágokkal csinosan feldíszítették. Az iskola nagy udvarát egészen ellepte a közönség. Az elemi iskolák növendékei most már itt voltak oszlopokba felállítva. Harsány éljenzés üdvözölte az agg püspököt és a főgondnokot, mikor bevonultak ezen a sűrű tömegben keresztül a szépen felékesített rajzterembe *Kruchio* Lajos ünnepeletének a színhelyére.

Nánás város valamennyi uri szép asszonya, szép leánya együtt volt már ott. A első padosorban foglalt helyet *Soós* Sára asszony, a megboldogult *Soós* Gábor testvére, maga is bőkezű patronája az új életre támasztott nánási gimnáziumnak és az ünnepelet tanár neje, kiket élénk ovációkban részesítettek.

A jubiléus tanárt küldöttség vezette be a terembe, ahol riadó éljenzéssel fogadták, minek lecsillapultával a gimnáziumi énekkar *Nagy* Károly vezetése alatt egy alkalmi dal élénklésével megnyitotta az ünnepelet. *Kruchio* Lajos a püspök és a főgondnok között foglalt helyet.

Legelőször *Kiss* Áron püspök üdvözölte a jubiléus tiszántúli egyházkerület nevében. Gróf *Degenfeld* József főgondnok szerencsésnek érzi magát, hogy ő is beállhat az üdvözölők közé s hogy ő adhatja át Magyarországnak közoktatásiügye fejének: a kultuszminiszternek üdvözölő levelét, a melyben *Wlassics* Gyula, ismerve *Kruchio* Lajosnak odaadó, lelkes, buzgó működését, amelyet úgy a közoktatás és a nevelés terén, mint a h.-nánási gimnázium anyagi ügyének rendezése körül kifejtett, elismerését és köszönetét fejezi ki. A főgondnok ehhez a maga részéről is további sikert kíván az ünnepeletnek.

Zsigmond Sándor esperes, egykor tanuló társa, az alsó-szabolcsi-hajduvidéki egyházmege nevében hozta el a legmelegebb üdvözlöt az Isten veteményes kertje hű munkásának, aki éltető lelke az iskolának.

Kovács Lajos tanítóképzési igazgató a debreczeni kollégium nevében nyújtotta át a tisztelet és elismerés koszoruját, a tanári kar üdvözölő iratát a szeretett kártnak, akinek a nánási iskola jövő nagyágához biztos alapokat sikerült leraknia. A jó Isten vezéreljen és áldjon meg! — ezekkel a szavakkal fejezte be szónok hatásos szép beszédét.

Benkő Lajos lelkész a h.-nánási egyház nevében méltatta *Kruchio* Lajos ércznel maradandóbb érdemeit, amelyeket a presbiterium azzal igyekezett meghálálni, hogy élte fogytáig tiszteletbeli presbiternek és tiszteletbeli igazgatónak választotta.

Nagy Elek igazgató lendületes beszédben a tanári kar, az iskola és a tanítványok háláját tolmácsolta és szeretetének zálogát adta át; — felgyújtva az emlékezés világát, hogy lássa mindenki az ünnepelet férfiú nemes lelkét, antik jellemét, csodálatos munkásságát, amelylyel több mint kétszázézer koronás alapítványokat szerzett az iskolának.

Mikor kibékitette a nánásiakkal meghasonlott *Soós* Gábort, ez 60000 koronát ajánlott fel a tanszékek jobb java dalmasására; majd újabb 50,000 koronát eszközölt ki nála a gimnázium tovább fejlesztésére. Ő volt az, aki a huszezer koroná értékű *Soós* Sára harang alapot a tanszer gyűjtemény és könyvtár gyarapítására megszerezte és az ő befolyására ajándékozta a most is köztünk lévő *Soós* Sára asszony 30000 korona értékű vagyonát a gimnáziumnak.

Ugyancsak ő volt, aki a magára hagyatott, halálos ágyán tépelődő *Nagy* Mihály nánási polgárt rávette, hogy 20000 korona értékű vagyonát a gimnázium tovább fejlesztésére hagyományozza.

A szónok átadta az ünnepeletnek a volt tanítványok arczképeit tartalmazó pompás albumot s egy ezer koronáról szóló takarékpénztár könyvet, mint tanítványai és tisztelői gyűjtötte ajándékot, hogy azt saját nevére legjobb belátása szerint való czélra alapítványul tegye a gimnáziumban.

Az album ajánlása így hangzik:

„A magyar művelődés buzgó munkásának, a protestáns nevelés és oktatásiügy fáradhatatlan bajnokának, a hajdu-nánási ev. ref. gimnázium új életre keltőjének és tisz-

életbeli ig
köles és
hordozó s
káló tanfé
oszlopánál
mintaképé

tanárunk
nek emlék
tettel aján
nyai és ti

Maj
testület,
gimnázium
esinos üd

Az
dészel hal
tettől árad
váratlan
reá nézv
dezi: val
zelődés-e

Mé
mert még
beszéd
jeleit. Ez
hogy a m
szívében.

reltetett.
tette. A k
mindig az
mondja, h
is, amike
szolgák va
kedjük, a
eszköz vol
azt lehetn
szegült el

Bár nem
nagy meg
véve sem
dését így
hálára van
közéről é
jeléül előt
adózik. (E

Ezut
nitványaih
közönségh
és buzdít
szakította

A m
zattal ért
énekkar é
állva hallg

Az ü
gionom ki
h.-bösször
roly és M
főgimnázium

Élén
Kronstádt
tanári egy
és az amer
mát nyert
ter is Am
onnan vála
siak. A
fedelű sap
prémium d
— talárból

Délbe

bankettre g
város intell
a királyt, M
Pákozdy L
Csohány L

életbeli igazgatójának, a tanuló ifjuság erkölcsi és tudományos előmenetelét szíven hordozó s lelkenek egész odaadásával munkáló tanfőnöknek, a hithez való hűség erős oszlopnak, a polgári erények követendő mintaképeinek

tekintetes **Kruchio Lajos**

tanárunk negyedszázados tanári működésének emlékére hálás tisztelettel, őszinte szeretettel ajánljuk igaz tisztelettel volt tanítványai és tisztelői.

Majd **Bán Géza** tanító a tanító testület, **Vitéz József VI.** oszt. tanuló a gimnázium növendékei részéről mondtak eszinos üdvözlő beszédet.

Kruchio Lajos válasza.

Az ünnepelt férfi nagy megilletődéssel hallgatta a sok magasztaló, szeretettől áradó beszédet. Az elismerés e váratlan megnyilatkozása oly meglepő reá nézve — mondá — hogy azt kérdezi: valóság-e, avagy csak álom, képzelődés-e ez?

Mégis valóság és nem képzelődés; mert még fülébe esengnek az üdvözlő beszédek és látja a szeretetnek fényes jeleit. Ez őt örömmel tölti el, mert látja, hogy a méltánylás még él az emberek szívében. De ez a méltánylás tévutra tereltette. Mert ő csak kötelességét teljesítette. A kötelesség tudata lebegett előtte mindig az eltöltött 25 év alatt. Az irás mondja, hogy ha mind megeselekedjük is, amiket parancsolnak, haszontalan szolgálunk, mert csak azt cselekedjük, a mi parancsolva van. Ő csak eszköz volt az Isten kezében s talán csak azt lehetne benne méltányolni, hogy nem szegült ellene az Isten ujmutatásának. Bár nem tartja magát érdemesnek ily nagy megtiszteltetésre, hogy a magában véve semmit jelentő 25 éves tanár működését így megünneplik; — ő mégis örök hála van kötelezve azok iránt, akik itt közlő és távolról megjelentek. Hála járja felül előttük tiszteletteljes meghajlással adózik. (Éljenzés.)

Ezután az egyháztanácsához, volt tanítványaihoz, majd az ifjusághoz és a közönséghez fordult, köszönetet mondva és buzdítva. A szép beszédet többször szakította félbe lelkes éljenzés.

A megható ünnep eme része a szózáttal ért véget, a melyet a gimnáziumi énekkar énekelt s a mit a közönség felállva hallgatott.

Az ünnepélyen a debreczeni kollegiumon kívül képviseltették magukat a h.-bösszörményi gimnázium **Csemetey Károly** és **Marosák Dániel**, a kisujszállási főgimnázium, **Karácsony Jenő** tanárok által.

Élénk feltűnést keltett az ünnepélyen **Kronstädter Rezső** tanár angolszász tanári egyenruhája, amelyet az oxfordi és az amerikai egyetemeken tanári diplomát nyert egyének viselhetnek. **Kronstädter** is Amerikában szerezte az oklevelét s onnan választották meg tanárrá a nánásiak. A furesa egyenruha, egy lapos fedelű sapkából, — Cap — egy hófehér prémmel díszített különös kámsáju — hood — talárból — goun — áll.

A bankett.

Délben a nagy vendéglőben 150 terítékű bankettre gyűltek össze a vendégek és Nánás város intelligenciája. **Gróf Degenfeld József** a királyt, **Nagy Elek** az ünnepelt tanárt, **Pákozdy Lajos** a püspököt és a főgondnokot, **Csahány László Wlassics Gyulát**, **Zsigmond**

Sándor Nánás város közönségét, **Karácsony Jenő** az ünnepeltet, **Benkó Lajos gr.** **Degenfeld Józsefet** mint főispánt, **Sinka Sándor** **Berencsy Gyula**, **Kövendy Dénes** (madarasi lelkész) a jubilanst, **Csiha Márton Zsigmond** **Sándort**, **Benkó Lajos Józ Istvánt**, **Jóó István** a nánási hölgyeket, **Zsigmond** a tanári kart köszöntötték fel.

A vendéglős kitűnő ebédet szervezett. Asztalbontás után a vidékiek nagy része elutazott.

A város közgyűlése.

Debreczen, május 28.

Szépen megtelt 9 órára a régi városházunk éppoly régi nagyterme. A tárgysorozat sok fontos és érdekes ügyet ölel fel, amelyek közt az első helyet a zárszámadás foglalja el. Ezt hangsúlyozta **Gróf Degenfeld József** főispán is rövid megnyitójában, melyben a közgyűlésre egybejött törvényhatósági tagokat üdvözölte.

Kitüntetett tanító.

A napirend előtt átnyújtotta a főispán a közgyűlés előtt **Tóth Lajosnak** az 50 évi tanítói működése elismerésül legfelsőbb helyről jött kitüntetést, az arany érdemkeresztet. A közgyűlés tagjai megéljenztek a kitüntetettet, aki meleg szavakban mondott köszönetet és az érdemet a gondviselésre háritotta. Aztán, miután a főispán és a polgármester kézzorítással is üdvözölték, újabb éljenzés között elhagyta a termet.

Attérve a napirendre a polgármesteri jelentést az 1897. évi márczius és április hónapokról, és a tanács jelentését az ügylátrányokról, a közgyűlés vita nélkül tudomásul vette.

A város jelölési joga.

A főreáliskola államosítása felett kötött szerződés a városnak négy tanszékre kijelölési jogot biztosít. A közoktatásügyi miniszter most értesítette a közönséget arról, hogy melyik lesz az a négy tanszék; nevezetesen azok, a melyeket most **Zimmermann Gyula**, **Harmath Gergely**, **Nádasdi Alajos** és **Bezner Frigyes** töltenek be, akiket még a város választott tanárrá az államosítás előtt.

Ezen miniszteri leiratot a közgyűlés tudomásul vette s egyidejűleg utasította a tanácsot, hogy a megjelölt tanszékek esetleges megüresedése alkalmával a város jogának érvényesítése iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A kollegiumi 100000 frt. alapítvány.

A belügyminiszter leiratában tudatja, hogy a f. évi január havi közgyűlésnek azon határozatát, mely szerint a helybeli főiskolának két új jogi tanszék javadalmazására megszavazott 100000 forint után fizetendő kamat 4½ százalékról 5 százalékra felemeltetett, azon megjegyzéssel hagyta jóvá, hogy ezen határozat nem érintheti a hitfelekezetek egyetem állítás jogának elvi kérdését és ezen kérdésben a kormányának jövőben való elhatározását. A közgyűlés jóváhagyta és tudomásul vette és a további szükséges teendőkkel a tanácsot bizta meg.

A középiskolák tulzsfuoltsága ellen.

Lengyel Imre és társai ösmeretes indítványára, mely a főreáliskolának gimnáziummá való átalakítását sürgeti és a tiszántuli ev. ref. egyházkerület szintén köztudomású kérelmére, mely a ref. főgimnázium I. és V. osztályában parallel osztályok felállítását kéri, — a tanács az ad hoc bizottság meghallgatása után a következő javaslatot teszi:

A vallás és közoktatási miniszterhez intézessék indokolt felterjesztés első

sorban az állami főreáliskolának *állami főgimnáziummá* leendő fokozatos *átalakítása* iránt. Amennyiben az ez idő szerint nem teljesítették: másod sorban kéressek fel a miniszter arra, hogy a helybeli állami főreáliskola I. II. III. és IV. osztályai mellett párhuzamos osztályokat állítson s az újabb időben hangoztatott *„egységes jogosítású középiskola“* tervének megfelelőleg ez intézetet úgy szervezze és rendezze be, hogy annak osztályaiba mind azon szülők gyermekei, kik oda beiratkozni óhajtanak, vagy pedig a helybeli ev. ref. főgimnázium megfelelő osztályaiba a törvényes létszám betöltése után felvehetőek nem lennének: felvétesenek s ott gimnáziumi képesítést szerezhessenek.

Addig is azonban, míg a fenti kérelmek valamelyike teljesíthetnék, — intézkedés tétetnék arra nézve, hogy a reáliskolában a gimnáziumi képesítés megszerzhető legyen.

A mi pedig a tiszántuli ev. ref. egyházkerületnek az ev. ref. főgimnázium I. és V. osztályai mellé szervezendő párhuzamos osztályok felállítására és fentartására költségeinek a város által való viselése tárgyában beadott kérvényét illeti; ez ügyben a tanács az ad hoc bizottság véleményével ellenkező jog- és pénzügyi bizottsági javaslatot ajánlja elfogadásra; vagyis mondja ki a közgyűlés, hogy az *egyházkerület kérelmét nem teljesítheti*; mert az ev. ref. főgimnázium I. és V. osztályai mellé újabb párhuzamos osztálynak létesítése nem emelhetné a főiskola mai színvonalát;

mert a párhuzamos I. és V. osztály beállításával a tulnépességen csak előlege-sen lenne segítve;

mert a folyamodó egyházkerület beadványában nem hogy kimutatná, de hallgatással mellőzi, hogy az ügy érdekében kész volna-e anyagi áldozathozatalra — ami lényeges dolog, mert ha a város magára vállalná a felállításnak mostan kért szervezési költségeit: egyuttal erkölcsi kötelezettséget vállalna újból szükségessé válható, sőt mondhatni leendő párhuzamos osztályok felállításával járó költségek viselésére is;

mert az ev. ref. főgimnázium tulzsfuoltsága nem párhuzamos osztályok felállítására, hanem más szakintézetek létesítése által lenne eloszlatandó;

végre főképen nem teljesíthető a kérelem azért, mert a város pénzügyi helyzete nem engedi meg, hogy a város közönsége — midőn közegészségügyi és sok más tekintetből fontos érdekeinek megvalósítását pénzügyi akadályok miatt elhalasztani kénytelen, — ugyanekkor magára vállaljon 6—7 ezer esetleg több ezer frtot meghaladó újabb terhet.

Dr. Bakonyi Samu az egyházkerület kívánságának teljesítését komoly, elháríthatlan szükségnek tartja, mert a múlt iskolai évben is 180 gyermek szorult ki a ref. főgimnáziumból. Ezen a főreáliskola átalakítása sem segít, mert csak évek múlva valósítható meg. A pénzügyi helyzetet respektálja, de ha azelőtt meg is hajlik, nem lehet az ilyen kulturális szükségletet megtagadni. A reform. felekezet eddigi működése áldásdusan egybeforrt Debreczen város törté-

netével, az szolgáltatotta a város nagyságának alapját. Nem járulhat ezért a tanács javaslatához, hanem az egyházkerület által kért segély megadását indítványozza.

Szabó Kálmán mint az adhoc bizottság tagja, e bizottság álláspontját indokolja, melegen szólalva fel a mellett, hogy Debreczen és vidéke gyermekei ne legyenek kénytelenek máshova fordulni neveltetésük végett.

Dr. Wolafka Nándor: Arról van szó, hogy a bajon segítsünk. Segítve csak a párhuzamos osztályok felállításával lesz. Amily önzetlenül járult a város közönsége felekezeti különbség nélkül 100,000 frtnyi nagylelkű segítségével a kath. főgymnázium létesítéséhez, ő is oly örömmel és önzetlenül szavazza meg a ref. egyházkerület kérelmének teljesítését.

Joó István megfontolásra ajánlja a következményeket. Ugyanis népiskolai magasabb osztályok csekély számmal lévén a középiskolai alsóbb osztályokban feltűnő nagy a jelentkezők száma. A párhuzamos osztályok 100-120 többletet fognak eredményezni, ami következő években a következő osztályok mellé is párhuzamos osztályokat fog megkövetelni. Ne legyen az első segítség csupán kisegítés a zavarból, mert ez később nagyobb zavar forrása lehet. A már kivánt segély 7000 forint, de előreláthatólag idővel megháromszorozódik. Örömmel fogja látni, ha a segélyt megadják de azt a következmények teljes tudatában tegyék. Ha így nem tehetik, célszerűbb a tanács javaslatának elfogadása.

Gr. Degenfeld József elnöklő főispán figyelmeztet arra, hogy ha ideiglenesen adnák meg a segélyt, mi lenne később az ide hozott tanerőkkel? Ezért vagy véglegesen szavazzák meg a segélyt, vagy fogadják el a tanács javaslatát. Ha véglegesen óhajtnák megadni, számoljanak azzal, hogy a következő években a többi osztályok is parallel osztályokat fognak igényelni, ami aztán teljesen egyre megy egy új főgymnázium létesítésével.

Az ad hoc bizottság és a jog és pénzügyi bizottság erre vonatkozó jelentéseinek valamint az egyházkerület kérvényeinek felolvasása után

Komlóssy Dezső kiemeli, hogy a tanintézet látogatóinak fele része a vidékről jön, a debreczeniek tehát nem szorulnak onnan ki. Magasabb szempontból ő sem zárkózik el kulturális célra fordítandó kiadások elöl, de számolni kell a pénzügyi helyzettel. Ideje már, hogy az eddigi lelkes hangulat után a józanodás útjára térjenek és ne bocsátkozzanak nagyobb kiadásokba, mert a jelenlegi bőkezű rendszer mellett nem leszünk képesek a város vagyonából a terheket viselni. Felhívja a főszámvevőt, mutasson rá arra, hogy mi-ből fedezik ezt az új kiadást.

Szabó József főszámvevő: Minden új kiadást csakis községi pótdoból fedezhetünk!

Kiss Albert és **Juhász Ignác** a segély végleges megszavazását, **dr. Fráter Imre** egy második főgymnáziumnak állami közreműködéssel való létesítését ajánlják.

Abrahám László t. főügyész: A városi tanács szívesen látja, ha szeretett főiskolánk emelkedik. A maga részéről örömet megszavazza a segélyt. (Eljenzés) De tisztába kell jönni a feltételekkel. Ezért indítványozza, hogy a kérést elvileg teljesítvén, az egyházkerülettel együttesen küldjenek ki vegyes bizottságot a részletek megállapítására.

Márk Endre a kath. főgymnázium fejlesztésére megszavaztuk a segélyt és ott befolyást követeltünk, ami egyiknél méltányos: Haamásiknál igazságos. Megszavazza a ref. egyházkerületnek is a kért segélyt, de kiköti, hogy a város a ref. főgymnáziumnál is érvényesíthesse befolyási jogát. **Abrahám** indítványa értelmében kéri

a kérvényt a jog- és pénzügyi bizottsághoz visszatéetni.

Zádor Lajos az égető szükségét figyelembe véve közvetítőleg indítványozza, hogy a f. évre a kivánt 6150 frt. évi és 1000 frt. egyszermindenkori segély adassék meg, a további évekre nézve pedig azalatt állapítsák meg a feltételeket.

Lengyel Imre szintén megszavazza a segélyt, ha a város ott is érvényesítheti befolyását.

Dr. Kola János nem lát a halasztásban veszedelmet és így legokosabbnak tartja a tanács javaslatát, mert ha szükség van újabb intézetre, állítsunk fel egy másik főgymnáziumot.

Szántó Győző azért is pártolja a tanács javaslatát, mert — a törvény kötelezi a várost felsőbb népiskola, polgári iskola, iparos szakiskolák létesítésére, ami mind községi adóból lesz fedezendő, nem szabad hát az adófizető polgárokat túlterhelni.

Elnöklő főispán összegezi az indítványokat és a következő sorrendben állítja azokat szavazásra:

Elfogadja-e a közgyűlés a tanács javaslatát, mely szerint a ref. egyházkerület kérelme ezidőszerint nem teljesítendő?

Névszerinti szavazás útján a tanács javaslata mellett szavaztak 40-en, ellene 69-en és így a javaslat nem fogadtatott el.

A segély állandóan való megadását, valamint a kérvény visszaadását vegyes bizottsághoz a feltételek megszabása végett, szótöbbséggel szintén visszautasították és egyhangulag **Zádor Lajos** indítványát fogadták el.

A közgyűlés ennél fogva utasítja a tanácsot, hogy az 1898. évi költségvetésben a fedezetéről gondoskodjék. A közgyűlési határozatot jóváhagyás végett a belügyminiszterhez felterjesztik.

A tanács javaslatának másik része, mely szerint a főreáliskolának főgymnáziummá átalakítása, illetőleg az egységes jogu középiskola behozatala céljából a közoktatásügyi miniszterhez kérvény intéztessék, vita nélkül elfogadtatott.

A zárszámadás.

Elmult 12 óra, mikor a zárszámadásra került a sor. Bármilyen fontos tárgy ez: hirtelen elnéptelenedett a gyűlés. **Vecsey Imre** előadó tanácsnok olvasta fel a tanács ide vonatkozó javaslatát, amelyben hivatkozik a városi vagyongyaprodására és bevételeinknek a közlebbi években tapasztalt tetemes emelkedésére. A tanács a zárszámadásokat a felügyelő, a jog- és a pénzügyi bizottságok indítványával együtt a polgári fadeputatúmrá vonatkozó indítvány kivételével, elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

Sz. Szabó László még részletes tárgyalás alapjául, általánosságban se fogadja el, mert szerinte a zárszámadásnál a törvényszerű eljárás körül mulasztások történtek; azt is kifogásolta, hogy a költségvetést nagy összegekkel túllépték. Ezért indítványozza, hogy a zárszámadás minden tekintetben való felvilágosítás végett utasítsák vissza a tanácshoz.

Komlóssy Dezső csattanósan vágott vissza **Szabó Lászlónak**, a mikor fel-említette, hogy hiába volt kellő időben közszemlére kitéve a zárszámadás, — senki nem nézett feléje se! Számadatokkal kimutatja, hogy az eddig nagy építkezésekre felvett 2.450,000 frtból 2.234,000 forint fordított építkezésre; 67,000 frt árfolyam veszteségre, átruházási illetékre stb. esik; a nagy építkezésre fordított téglá — és faanyagokban is, mintegy 200,000 frt fekszik. A tanács javaslatát elfogadja.

Juhász Ignác a Szikszai **Szabó József** felszólalásához csatlakozik.

Gróf Degenfeld József visszautasítja azt, mintha törvényt sértést követelt volna

el. A költségvetés tuhágasában pedig nem csupán a tanácsnak, hanem a közgyűlésnek is van része.

Óry Mihály amiatt panaszkodik, hogy neki igen kevés ideje volt ennek az „irtóztató nagy könyvnek“ (t. i. a zárszámadásnak) az olvasgatására.

A közgyűlés nagy többsége a zárszámadást általánosságban a tanács határozati javaslatával együtt elfogadta.

A zárszámadás bevételi részét pedig minden vita nélkül elfogadták. Holnap a kiadásokat tárgyalják.

A Ludoviceumban lévő városi alapítványi helyre a közgyűlés első sorban **dr. Sárváry Gyula** fiát, második helyen pedig **Jankovich Sándor** fiát praesentálja.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától —

III. Béla és neje temetése.

Budapest, május 28. III. Béla és neje antiochiai Anna földi-maradványainak eltemetésére már erősen készülnek. A temetés valószínűleg aug. 15-én lesz.

Telefon Budapest—Kolozsvár közt.

Budapest, május 28. A budapest—kolozsvári állami telefonvonal már a jövő évben létesül. A miniszter erre vonatkozólag tervezetet készített s a szakvéleményeken most dolgoznak. E fővonalat összekötik Debreczennel is.

A királyi palota építése.

Budapest, május 28. Ő Felsőge itteni tartózkodása alkalmával behatóan megtekintette a királyi várpalota építési munkálatait és nagy örömmel észlelte az építkezés körüli nagy haladást. — Örömeinek, — midőn távozott — e szavakkal adott kifejezést: „Azt meg kell hagyni, hogy ha a magyarok valamihez hozzáfognak, azt gyorsan be is fejezik.“

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Nyitványos olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utezai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Baross szobra.

Avagy mi történjék a vasuti harangokkal?

— A társadalom figyelmébe. —

Hazánk kulturális története egyik legkimagaslóbb alakjának, néhai **Baross Gábornak**, a vasminiszternek, a vasuti zóna megteremtőjének szobra, a hálás nemzet közadakozásából, agyagban megmintázva immár csaknem készen áll **Széchy** szobrász **Lendvay-utezai** műtermében, **Budapestben**.

Az eddigi megállapodások szerint a szobormintát Münchenben fogják érezbe önteni.

Eltekintve a kivitel helyétől — ám-bár talán már az is megtörténhetnék itt-

hon, a mi Budapesti öntődéinkben — a szoborhoz szükséges érezanyagot illetőleg hívom fel a nagy közönség és az illetékes körök figyelmét.

Ez év június havának elsejével a magyar államvasutak összes állomásain megszűnik a haranggal való jelzés s az összes harangok, kivonatván a használatból, bizonyosan kótyavetyére kerülnek, vagy az államvasutak öntődéjében valami más módon értékesítetnek.

Nem volna-e méltó a nagy Baross emlékéhez, hogy azok a harangok, melyek eddig az ő geniejének és vasszorgalmának legkedvencebb tárgyát, a vasutat, a napnak világos és sötét óráiban hangos szóval szolgálták, halálukban a művész keze alatt megnesmedve, szoborba öntve hirdessék a Baross Gábor el nem muló érdemeit, dicsőségét. Es nem el volna-e a legezészerűbb módja a divatból kimenő vasuti harangok értékesítésének.

Adja oda az állam a harangokat — ha ugyan az anyag megfelelő — e célra, egykori nagy miniszterének emlékeztére.

Felhívom ez ügyre a szobor-bizottság figyelmét is.

Debreczen, 1897 május 28.

Hazafias üdvözléssel

Bereczky Lajos

városi tisztviselő.

— **A holt napi közgyűlés** napi rendjére még számos fontos tárgy maradt; fölkerjük azért a bizottsági tag urakat, hogy sziveskedjenek minél nagyobb számmal megjelenni.

— **Német gazdák Debreczenben.** Ma éjjel utaznak keresztül városunkban két külön vonaton a német birodalmi gazdasági egyesület tagjai. Nagyváradról érkeznek s innen néhány percznyi megállás után folytatják az utjokat Bereg megyébe s onnan a Hegyaljára. A fényes társaságot Debreczentől kezdve Dobiecki Sándor vasuti üzletvezető fogja kalauzolni. A német gazdák közül hárman: gr. Oberndorf bádeni, br. Marnholz hannoveri földbirtokos, német császári fővadászmester és Landgraf von Flügge hannoveri földbirtokos Debreczenben maradnak s **Steinfeld Mihály** nagybirtokos vendégei lesznek. Megtekintik a gazdasági tanintézetet, a pallagi telepet, a maesi uradalmat, amelynek kastélyában tiszteletükre holnap fényes ebédet ad Steinfeld Mihály. Esetleg kirándulnak a Hortobágyra is.

— **Katona-civil verekedés.** Tegnap este 12 óra tájban a Nagyhatvan-utcában Sipos László házmesterbe egy ismeretlen honvéd szakaszvezető belekötött és ez oldalfegyverét a házmester hátába dofta. Mig ennek két társa a tettes után futott, Botos közös hadseregbeli káplár a sebesült ápolására sietett. Ez azt híven, hogy ő volt a tettes az akkor már összeverődött közönség Botost letartóztatta és e közben Sipos a káplárt sebesítette meg. Mindkettőt a rendőrségre kísérték hol kiderült a tévedés és nyomozzák az ittas szakaszvezetőt.

— **Dalestély.** A debreczeni dalegylet június hó 3-án, esütörtökön Hitessi Lajos disz-karnagy vezetése és Ráczy Károly zenekara közreműködése mellett a „nagyerdei vigadóban“ tartandó zártkörű dal- és zeneestélyt rendez a következő műsorról: Suhog a szél Kovareztól. Édes lánykám Hubertől. Még fáj a szív Palotássytól. Egyes egyedül Braun-tól. Pusztai élet Zimaytól. Ha meghalok Simonffy-tól. — Belépti-díj személyenkint 1 frt. — Család-jegy 3 személyre 2 frt.

Kezdeté este 8 és fél órakor. Egyleti alapító és pártoló tagok szabadjegyeiknek felmutatása mellett a pénztárnál belépti-jegyet nyerne. — Belépti-jegy nélkül a terembe senki sem bocsátatik. A szabadjegy 3 személyre érvényes, a család többi tagja a belépti-díj felét, vagyis személyenként 50 krt fizet. — Családtag alatt egyháztartásban élő szülők és gyermekek értendők; ezen kívül álló rokonságra a szabadjegy érvénye ki nem terjed. Alapító vagy pártoló tagsági aláírást a pénztár a dalestélyen elfogad. Az elnökség.

— **A képviselőház folyosójáról.** Minél közelebb jut a Ház az esküdtbírósgokról szóló törvényjavaslat 16-ik szakaszához, annál nagyobb a képviselőházi folyosó mozgalmá. Képviselők és újságírók csoportokba verődve tárgyalják a következő eseményeket és már sűrűn hallik az obstrukció szó is. Ezt a fegyvert a kvóta-vitára tartogatta az ellenzék, de a provizorium folytán, lehet, korábban is megforgatja.

Ma Erdély igazságügyminiszter is az újságírók sűrű csoportja közé ment, hogy megnyugtassa őket a törvényjavaslata dolgában.

— Higyjék el, mondotta, a 16-ik szakasz nem kárára, hanem hasznára lesz a sajtószabadságnak.

— A mig Erdély lesz igazságügyminiszter, talán, feleltek az újságírók, de ki áll jól exzellenziád utódjairól, nem élnek-e vissza vele?

— **Maga a törvény a jótálló,** felelt az igazságügyminiszter, igazán semmi értelme sem volt a vasárnapi demonstrációnak.

— **Vonja vissza, kegyelmes uram,** a 16-ik szakaszt és fáklyásmenetet kap.

— **Ohó, azt, ha fejemet veszik, sem vonom vissza!**

Ezzel végezte szavait a miniszter.

— **Kinevezések.** A debreczeni kir. ítélő tábla elnöke **Szilágyi László** m.-szigeti ügyvédjelöltet és **Zefforovits János** m.-szigeti lakos végzett joghallgatót a debreczeni ítélő tábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Belőző bandát fogott el** B.-Szentmihályon a csendőrség vándor cigányok személyében, a kik közül a gaztettekben a Rostás familiának volt legnagyobb része és ennek feje Rostás József volt a vezető, garázdálkodásukat leginkább Hajdu- és Szabolcs megye területén üzték, az eddig elrablott tárgyak értéke mintegy ezer frtra rug. Erélyes nyomozás folyik arra nézve, hogy az elrablott tárgyakat hova tették és kiknek adták el.

— **Halálozás.** **Császár Géza,** a h.-nánási takarékpénztár főkönyvelője meghalt. Ma temették el nagy részvét mellett.

— **Debreczeni diák sikere.** A „debreczeni diák“ névnek újabb dicsőséget szerzett a r. kath. gymnázium II. osztályának egyik növendéke: **Mátyási István.** Nevezetesen a **Nagy Sándor** budapesti műegyetemi könyvtáros által a magyarországi összes középiskolák (női, polgári, reál, gymnázium) I. és II. oszt. növendékei számára hirdett szépírási versenyben, melyre a pályamunkákat a most mult husvétra kellett beküldeni, az I. díjat, 3 darab aranyat, 260 pályázó közül ő nyerte meg. A második díjat, 2 aranyat kecskeméti, a harmadikat, 1 aranyat budapesti diák. **Mátyási István** a helybeli orsz. tanítói árvaház egyik legszorgalmasabb növendéke s osztályainak első tanulója.

— **Köszönetnyilvánítás.** A f. hó 18-án az ev. ref. hittanhallgatók által segély-egyletök javára tartott táncmulatság alkalmával felülfizettek: **Főtiszt. Kiss Áron** püspök ur 6 frt 50 krt, mélt. gróf **Dégenfeld József** egyházközségi főgondnok ur 3 frt 50 krt, **Tisza Kálmán** 6 exellenziája 5 frt, **Gróf Tisza István** 5 frt, **Horthy István** 5 frt, **Zsigó Endre** 1 frt 50 kr, **Uray Imre** 50 kr, **Dr. Thaly Kálmán** 2 frt, **Tóth Sámuel** 5 frt, **Szabó János**

50 kr, **Szabó Károly** 1 frt 50 kr, **Szell Kálmán** 1 frt 50 kr, **Biki Károly** 50 kr, **Zsigmond Sándor** 3 frt 50 kr, **Sass Béla** 1 frt 50 kr, **Csiky Lajos** 3 frt, **Dr. Erdős József** 2 frt, **Balogh Ferencz** 1 frt 50 kr, **Kovács Lajos** 2 frt, **Kiss Albert** 3 frt 50 kr, **Könyves Tóth Kálmán** 50 kr, **Materny Lajos** 1 frt 50 kr, **Szigeti Elek** 1 frt, **Biró Lajos** 50 kr, **Bélteki Lajos** 50 kr, **Szilágyi Imre** 50 kr, **Csutoros Albert** 1 frt 50 kr, **Krüszely Bálint** 2 frt, **Bacsoni Lajos** 50 kr, **Dnaskóczy Gábor** 1 frt, **Nagy József** 1 frt, **Veszprémy Károly** 1 frt, **Székely József** 50 kr, **Kolonics Lajosné** urnő 1 frt 50 kr, **özv. Haufél Józsefné** urnő 1 frt 50 kr, **Darvay Ferencznő** urnő (Nagyvárad) 1 frt 50 kr, **özv. Kallós Lajosné** 1 frt. Fogadják a nemeslelkű felülfizetők a jótékony cél előmozdítására tett adományaiért a rendező bizottság nevében ez uton is hálás köszönetünket. Debreczen 1897. május 27. **Kovács Lajos** rend. biz. elnök. **Veress István** rend. biz. jegyző.

A köszöntésről.

Ahány ház, annyi szokás, mondja a magyar közmondás s ezt igazolja a sok köszöntési mód is, melyet az egyes népek használnak egymás közt kölcsönös üdvözlések alkalmával.

A régi görögök a találkozásnál és bucsuzásnál egyformán e szóval üdvözölték egymást: „Chaire!“ (Örveudj!) A rómaiak pedig a találkozásnál „Ave!“ (Légy üdvöz!) bucsuzáskor „Vale!“ (Jó egészséget!) felkiáltással. A zsidóknál a jó ismerősök egymás kezét, fejét és vállát csókolták meg.

A kalaplevétel csak a 16—17. században jött a divatba.

Németországban a nőnek mindenki kezét csókol. Olaszországban ez csak a legközelebbi ismerősöknek van megengedve, az orosz hölgyek pedig a férfiak kézcsókját, olyanokkal szemben, akikkel rokonszenvezniök nem illetlen, a homlokra adott csókkal viszonozzák.

Németországban a köszöntés legközségesebb formája a protestánsoknál: „Jó reggelt!“ „Adjon isten!“ a katolikusoknál a nálunk is használatos „Diesértessék az ur Jézus Krisztus!“ melyre „Mindörökké amen!“-nel felelnek.

Ujabbán általános lett az „Isten önnel!“ és „Ajánlom magam!“ Németországban különösen annyiféle a köszöntés, a hányféle foglalkozást üznek az emberek.

Az orosz leborul ura lábához, átöleli térdét és megcsókolja, ilyenforma a lengyel paraszt üdvözlése is, máskülönben a lengyel mélyen meghajol, vállon csókol, míg a cseh a ruha szegélyét csókolgatja.

Ilyen alázatos többé-kevésbé a többi szláv faj üdvözlése is, kiket a szolgaságban kelet népei tullicizálnak. A török mellére kulesolja kezét és fejét mélyen előre hajtja; az arab azt mondja: „Salem aleikum!“ és hogy elhidd neki, hogy őszintén beszél, szívére teszi kezét. A bengal és hindu azt mondja: „Legalázatosabb rabszolgája!“ és mindenféle hókusz-pókusz csinál, a ceyloni leborul felebbvalói előtt és minduntalan nevet és czimét mondja.

Kínában, ha két lovas találkozik az alsóbb rangu leszáll és úgy várja be, míg a másik elhalad. — Japánban lehuza szandáljait és karjait térdig lebocsátva kiáltja: „Ne bánts!“ **Abesszinia** lakói térdre borulnak és a földet csókolják.

Maudinkában a nőket úgy üdvözlik, hogy kezöket kétszer megszagolják. Az egyiptomi kinyujtott kezét mellre csapja és fejét meghajtja.

Irodalom — Művészet.

* **A Magyar Bazar** máj. 24-iki száma a következő tartalommal jelent meg: A legújabb műemlék (2 képpel). — A pozsonyi díszelőadás szövege, írta gr. Zichy Géza. — „Egy londoni ház”, írta Herder Ágnes. — „Szomoruan . . .” költemény, írta Lampert Géza. — „Mrs. Trageskiss”, angol regény, írta Mrs. Campbell Pread. — A nők munkaköre itthon s a külföldön. — Egyesületi hírek. — Új könyvek, zeneművek. — Egészségügy. — Zsófia alenconi hercegnő (arczképpel). — A színek aesthetikája. — Graphologia. — A szépség ápolása. — A nagyvilágból stb. A párisi divatmelléklet a legújabb párisi mintákat hozza és a szöveg között divattudósítást és eredeti párisi levelet közöl Vicomtesse de Lezay tollából. — A Magyar Bazar szerkesztője Wohl Janka, az egyetlen magyar író, ki irodalmi érdemeiért a koronás arany érdemkeresztet kapta kitüntetésül. A Magyar Bazarból készséggel küld mutatványszámot a kiadóhivatal: Bpest Ferenciek-tere 3.

* **Trilby harmadik kiadása.** Hogy a modern világirodalomban hatására nézve e páratlan regény mily hódító diadalut tesz a magyar közönség soraiban is: bizonyítja az, hogy a második olcsó magyar kiadása, mely csak 2 héttel ezelőtt jelent meg, teljesen elfogyott és a kiadó cég most egy harmadik olcsó kiadást bocsájtott közre, amelynek kiállítása sokkal fényesebb, mint az előző két kiadásé, noha ára ugyanaz maradt. De nem is esodáljuk a közönség lázas érdeklődését, mert valóban a Trilby-nél megrendítőbb hatású művet a legújabb korban egy irodalom sem mutathat föl. Trilby harmadik olcsó kiadása ára 1 frt 20 kr. és kapható a „Pallas” könyvkiadóhivatalában Budapesten, V., Kálmán-utca 2. és minden könyvkereskedésben.

* Magyarország szétdarabolásának története.

Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes nagy munkának ötödik kötetéből most jelentek meg az első (107., 108.) füzetek, a melyeket nyomban követnek a többi füzetek és az egész kötet alig két hónap alatt be lesz fejezve. A kötet címe „Magyarország három részre osztásának története 1526—1608.” Írta Acsády Ignác. Ezzel ennek a millenáris nagy munkának kiadásában a sorrend ismét helyre lesz állítva, a mennyiben ennek a kötetnek befejezése után ismét folytathatják a megkezdett hatodik kötet kiadását. Ez az ötödik kötet Magyarország történetének legszomorubb korszakát tárgyalja, Acsádi Ignác dr. remek történetírói tollából előadva Magyarország szétdarabolásának, három részre osztásának, a nehéz megpróbáltatásokkal, romboló állami katasztrófákkal, a gyászszal, pusztulással, vérontásokkal és nemzeti szerencsétlenségekkel csordultig telt korszak történetét, mely az 1526-iki mohácsi vésztől 1608-ig terjed. Az egykor hatalmas magyar birodalom összezsugorodott, ez is három részre szakadt. Legnagyobb rész a törökök által okkupált tartomány lett, a másik rész, Erdély, mint török hűbér tartomány állhatott csak fenn, a többi részek külföldön székelt, idegen uralkodók jogára alá kerültek, kik egyedül viselték a magyar királyoknak hajdan büszke címét. A magyar, valamint a külföldi írók erre a korszakra vonatkozólag igen fontos és sokáig ismeretlen kulfőanyagból rengeteg sokat bocsájtottak közre és Acsádi Ignác ennek az új anyagnak teljes felhasználásával, magukból a legközvetlenebb kulfőkből, okiratokból kifejtve, rendkívüli vonzó és élénk előadásban mondja el ennek a nehéz időnek történetét, finom érzékkel feltüntetvén annak tanulságait is. Ezekhez a füzetekhez is a legszebb műmellékletek és érdekes szövegek vannak csatolva. — Így „Magyar főúri viselet a XVI. század második felében” remek színnyomat

Jost Ámánnak, Miksa királynak 1670-iki nürnbergi bevonulását ábrázoló festményéről; „Buda és Pest ostroma 1542-ben”; Enea Vizo egykoru rézmetszete Bubics Zsigmond gyűjteményében; „Párviadal magyar hadnagy és török bég között”; XVI. századi rézmetszet Ernszt Lajos gyűjteményéből; „Heltai Gáspár krónikájának czimlapja stb. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden könyvkereskedésben.

CSARNOK.

A spessarti csoda.

Írta: Immermann K.

Fordította: Drumár J.

((Folytatás és vége.))

Az arcz nemes és szép vala, s mégis mély ellenszenvet éreztem iránta s érzelmeimen sötét árnyként futott végig ama gondolat, hogy ő is az, ki az átokhozó szót kiejtő. De némán önmagamban folyton ismétlém: Ha felkölt s megment. — úgy övé leszesz, mert megfogadtad. Ő nem ébresztett fel.

En — én ébresztettelek, drága szerelmem és nem büvigével és áldással, hanem forró esókkal piros ajkaidra! kiáltott lelkesülten az ifju lovag és szorosan körülkararolta a szép Emmát. Igazán csoda az, mely minket itt a Spessartban összehozott. Odakünn a hadúton váltam el különös, fogós beszélgetés után barátomtól, Pétertől. Midőn néhány száz lépés nyire lovagoltam volna, ismét aggodalom fogott el miatta, leszálltam a lóról; ismételve szívére akartam kötni, hogy hagyja abba sötét utait s jöjjön velem Mainzba. Midőn visszafodultam, — az erdőbe láttam öt betérni. Nevét kiállítottam, de ő nem hallotta meg. Sarkantyúim akadályt képeztek a gyors menésben; csak messziről követhettem, de nem szüntem meg nevén hinni, mi azonban eredménytelen maradt. Végre sötét köpenye eltűnt a fák között. En is láttam e zöld mezőt fényleni s gyönyörködni akartam a tiszta virágilásban. Így kerültem ide, miután barátomat keresztül-kasul kerestem volna. Engem is körülvevett a lég hullámozása és tobzódása, a fereg különösen mozgott a madarak titokzatosan röpködtek és csiripeltek. De minthogy én ama világos utra gondoltam, melyre Pétert téríteni akartam, úgy a Lény rajtam bizonyára nem vehetett hatalmat. Midőn téged szunyadozva itt találtalak, a legédesebb szerelemmel végtelen részvét lopódzék szívembe, ujjongtam és mégis könnyeket sirtam, a legforróbbakat, melyeket valaha vidám szemem ejtett. Úgy hiszem, sorsom megengedte szívedbe látnom, hol a borzadály lakozott. Zokogva és kaczagva kiálltél:

A legszebb rózsza valaha
Mely nyílt, a piros ajaka
Az élvét adó lánynak —
Legyen hát a nő ajaka
A szerelemnek hő nyara
S hova bitor — paráznak

s ekkor ajkaim Isten nevében átadták neked üdvözlötöket.

Es eme bilincsek lehulltanak rólam, felébredék s első tekintetem a te hű könnyező szemedre esett — felelt a szép Emma. Hálát adtam Istenemnek, kinek neve ismét bennem felmerült, hogy megvagyok mentve s aztán hálát adtam neki, hogy te vagy az, ki megmentettél s nem az a sötét.

Az ifju lovag elgondolkodott. Félek, hogy e titokzatos erdei csoda összefüggésben van Péterrel. Félek, hogy azon napon, melyen én szerelmet nyerék — barátomat elvesztém. Hol lehet ő.

Ijedten rebhent szét a pár, már látták, amint a lábaiknál elfolyó víz viruló fejük között egy hófehér aggot tükröz vissza. Itt van ő — szólt egy reszkető,

megettört ősz öreg, ki hátuk megett állt, Vállán a diák uj, fekete köpenye volt.

Igen, szólt az öreg halk, elmosodó hangon; én vagyok barátod Stetten Péter. Már rég állok hátatok mögött, hallgatván beszédeteket és sorsaink tisztán állanak előttem. Még ugyanazon Péter-Pál nap van, melyen találkoztunk és elváltunk egymástól ott a nagy hadúton, mely ide alig ezer lépésnyire vonul el és alig egy óra mult el elválásunk óta mert a haraszt árnyéka alig nőtt valamit. — Huszonnégy évesek voltunk ez óra előtt, te az alatt hatvan pereczel lettél idősebb — én hatvan évvel. En nyolczvannégy vagyok. Így látjuk egymást viszont; — én persze ezt nem hittem volna.

Konrád és Emma felállított. Emma szorosan oda simúlt kedveséhez és hal-kan szólt. Egy szegény örült. Nem — szép Emma — szólt az agg — én nem vagyok örült. Téged szerettelek, varázslatom elejtett s birhattalak volna, ha sorsom megengedi, hogy Isten nevében én esókoljam meg piros ajkaidat, mely az egyetlen áldás, mivel szép leány ébreszthető. E helyett nekem a ternyőágért kellett mennem s a Schuhu oduját szől és vihar ellen megvédenem. Nos, a hogy történt, úgy kellett történnie. Övé lett a menyasszony, enyém a halál.

Konrád folyton mereven tekintett az ősz arczába, hogy a ránczok között ifjukori barátjának valamely vonását felismerhesse. Végre rebegő: Felhívlak téged ember, jelentsd ki, miként mehetett végbe ezen változás nehogy az iszonyat fogjon el és szörnyű dolgokra készteszen.

Ki Istent kísérti és a Természetet, azt káprázatok borítják el, melyek alatt hamar leél. A mellett az ember — bár a növényzetet nőni látja s a madarat megérti — oly együgyű, mint az előtt, elhiszi a szarka meséjét herceg leányról és pók királyról s a fehér fátyolt pók hálónak nézi. A természet lepel, semmi varázsige azt fel nem emeli; téged tesz szürke mesévé.

Laua visszavánszorgott az erdő mélyébe. Konrád nem merte követni. — Emmát a fák árnyékából a széles utra téríté, hol a világosság a törzsek koronáin minden színben játszott.

A vándorok beszélék, hogy még egy ideig a spessarti sziklák és sűrű facsoportok mögöl szellemszerű, üres hangon valaki néha rímeket mondott, melyek némelyek előtt esztelenségnek, mások előtt mély bölcsességként hangzottak. Ha a hang után mentek, megtalálták az ősz, amint kezeivel térdét átkulesolva fényvesztett szemével mereven bámult a távolba s maga elé mondogatott valamit, a miből semmi sem maradt reánk. Nem-sokára azonban nem hallatszott már semmi s az ősznek tetemét sem találták meg.

Konrád megkérte Emmát. Szép gyermekeik voltak s késő évekig együtt éltek örömben és vidámságban.

Vegyes.

Tavaszi?

Rózsafaága ne hajts oly hamar,
Te se siess úgy jázminbokor:
Harmat helyett most sűrűn betakar
A szürke por.

Ó hagyj csak engem langyos lehelet,
Nevető reggel ne hitegess!
Ne is mondjátok: „Itt a kikelet”
Tavaszi-e ez?

Az erdő kedve hol van, hova lett?
Ah, szívem egyre napfényt keres!
Halvány virág itt, ott a gyér levelek,
Tavaszi-e ez?

Szalai Fruzina.

(Exotikus állatok a régi Romániában.)
A legtrikább állatok, minőkből valaha századokon át csak egy jött Európába: a régi Rómában gyakran voltak láthatók. E tekintetben a rómaiak messze fölülmulták a modern civilizációt. Mikor Pompejus játékokat rendezett a népnek 18 elefántot, 500 oroszlánt és 410 más afrikai állatot bocsátott be a cirkuszbá; mi fajták voltak az utóbbiak, annak felsorolása nem maradt fel reánk. Julius Cásár is 400 oroszlánt és 40 elefántot hozatott. Azon a 26 játékon, melyeket Augustus életében rendeztetett, csak afrikai állatot 3500 darabot öltek meg. Szokás volt ugyanis, hogy a cirkuszbá eresztett állatokra a közönség mulattatására vadászatot tartottak. Scaurus hozta Rómába (58 Kr. e.) az első krokodilt és vizilovat, Pompejus a rinoceroszt, melyet soha se láttak Európában előbb, Cásár pedig a zsirafot, mely bámulatba ejtette egész Rómát. Ettől az időtől kezdve mindig lehetett Rómában látni ezeket az állatokat, valamint tigriseket, leopárdokat, hyénákat, struczokat, stb. Mily gazdagon volt ellátva a császári állatkert, arról bizonyoságot tehet az a fény, hogy a harmadik Gordián idejében rinoceroszon, vizilovon, kívül 10 zsiraf, 10 tigris, 30 leopárd, 20 vadzsamar és 60 szelidített oroszlán volt látható. A vadállatok szelidítése ép úgy divatban volt Rómában, mint a mi napjainkban. Különös kedvteléssel tanították az állatokat ép arra, a mi természetökkel leginkább ellenkezett. A bikát két lábón tánczoltatták, a tigris járomba fogták, az elefántot megtanították kötélen tánczolni és latin betűket írni. Az oroszlánokkal pedig nyulakat fogattak az arénában, s újra eleresztették velök, ezeknek szelidítésében annyira vitték, hogy Antonius a szabad utcán vonatta velök kocsiját, a melyben az ő oldalán a híres Cytheris tánczosnő foglalt helyet. Semmit se változott a világ; tessék elhinni!

(Spekulatív szellem. 1. Hordár: Micsoda, te virágcsokrot veszel? **2. Hordár:** Igen, hanem én ezt felviszem az idősebbik bankárleánynak. Ha én annak ezt mondom, hogy egy fiatal ember küldte, rögtön annyi borralát ad, hogy a csokor ára háromszorosan is megtérül.

(A szokás rabja.) Diák (a szünidőre hazatérve); Nini, hát a toronyóra hol van? **Polgármester:** A toronyóra? Azt javíttatni küldtük. **Diák:** Aha! És mennyit adtak rá?

(Részvét.) Igen, nagysád, az északi sarkon az éjszaka félesztendeig tart. Oh Istenem a szegény éjjeli örök!

(Hadnagyok virágnyelve.) Mit csinálsz ma este? Otthon maradok, házi szentélyemet akarom ékesíteni.

(Egyről-másról.) A novgorodiosztrák-magyar kolónia küldöttsége érkezik a napokban Bécsbe, hogy a királynak, oroszországi látogatása emlékére, eredeti és értékes órát adjon ajándékba. Az óra egy méter magas goth stílu tornyot ábrázol, a mely jelzi az órát napot és a holdváltozást. Tizenkét órakerékkel és este kilenc órakerékkel kinyílik a torony ajtaja és azon kijönnek Miklós császár, Ferencz József királyljal és fényes kísérettel, mialatt az óra belsejében egy zenélő szerkezet az orosz- és osztrák néphimnuszot játsza. — A gyakori alpesi szerencsétlenségek megállítása végett elhatározták, hogy jól hallható és látható vészjelzőket állítanak fel. A vészjelzők csak nagy veszély esetén huzandók meg és ilyenkor mindenki köteles segítségre sietni, aki csak a közelben van.

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökbérlet.

— Irta: Bartha Mór. —

(Folytatás) 36.

De szükség az is, hogy ha e szép jövődöt, melynek részokról is a közszereget alapja, teremtő és éltető ereje, — minél tágabbá, általánossá, közkinccsé akarják tenni — a telepek létesítésénél zárják ki az *előítéletes felekezeti elfogultságot* s megkülönböztetést. Emlékezzenek vissza a multra s merítsenek belőle tanulságot. Ne kövessék azt a baltelfogást, amit őseik, akik a felekezeti elfogultságot felbe emelték még a *fajszeregetnek* is, s kiűzték a magyar mezőmunkás népet otthonukból, békés lakozásukból, megélhetési viszonyukból, s a száműzöttek helyébe idegen fajt telepítettek, pedig ezek közül egyik sem ér fel még a munkára nézve sem amazokkal. Hazafiságban?! kivéve becsületes *ruthén, a scáb* népet — mindannyian oly méltók s eléggé nem sajnálható kifogás alá esnek!

A mult bünének e megrovását, a történelemadta tanulságnál fogva indokoltan tartom; de midőn itt azt megteszem nehegy valaki bennem, vagy e munka által ápolt czélban, valami vallás vagy fajgyűlöletet feltételezzen, vagy legtávolabbról csak gyanítson is. Ellenkezőleg, amaz én megjegyzésem éppen a kizárólagos, követelő vallási szűkeblőség ellen való tiltakozás, mely a vallásháborgatások idejében annyira fajult, hogy a földesurak hatalma alá helyezte a szolgálat igájával terhelt mezőgazdasági szervenő osztálynak, még vallási meggyőződését is; pedig maga a ker. vallás megállapítója, *kire-kire magára bizza önüdvössége munkálását.*

Itt, — alkalmilag — engedje meg az olvasó, hogy röviden kitérjek, egy napjainkban előtérbe tolokodó másik rokon ügyre: az *antisemitismus* kérdésére is, mely félő, hogy a szomszéd *Ausztriából* becsempészve s a hazai ultramontán lapok által szitva a „néppárt”-ban megtestesülve, — nálunk is elterjedhet; s a közbékére, sőt a mezőgazdaságot is közlemből érintve, — közveszélyes mozgalommá lehet. Ez ellen csak abban találhatunk, nagy biztatást, hogy a zsidók elleni gyűlölködés Magyarországon s a magyar népben, még a sötét századokban sem talált oly kedvező talajra, mint Európa más — ugynevezett civilizált országában és nemzeteiben. Ném!... a ker. civilizatio e vad hajtása hazánkban, népünk természetes józansága és emberi

érzésénél fogva, könnyen ma sem termi meg fanyar gyümölcseit. Örömmel szemléljük, hogy országos törvényeink sem engedik meg a közeli *Bécs* ez embertelen áradatának hazánkba ömlését; sőt a legközelebbi humánus reform-törvények azt innen határozottan kizárják; melynélfogva annak tapasztalása is örömkökre válik, hogy a *semita népfaj*, mely ide nem telepített, hanem a kedvező megélhetési viszonyokat látva, — önként települt, mint rokotalan faj, melynek háta mögött sem biztató kis vagy nagy hatalom nem áll, sem agyában önálló nagy nemzetté tömörülés ábrándjai nem fészkelnek, nemis táplál nemzetiségi aspirációkat, elszakadási törekvéseket; hanem megbecsülve azon állam törvényeit, mely velök emberségesen bánik, mint a miénk: az *államalkotó magyar-elemhez* legjobban is simul; lassanként hovatovább átmagyarosodik, nyelvben és családi nevek felvételében; a magyarság és önelőnyére magát, még a germanismus azon kényszerítő igájából is, melybe, a mult századba a németnyelv és családi nevek ráerőszakolásával behajtották, — kiszabadítja; s ha bár a vallás egysége összetartja is zsidó polgártársainkat, inkább, mint bármely más nemzetiséget, de ez nem gátolja abban, hogy szívós üzleti képességekkel, mikor itt magoknak biztos jólétet alapítanak: a közhaza javára is szolgáljanak.

(Folyt. köv.)

A kereskedelmi és ipar kamara értesítései.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tudatta a kereskedelmi és iparkamarákkal, hogy a német szövetség tanács a korpavámkezelése tárgyában úgy határozott, hogy ha a tisztviselőknél kételyek vannak a korpa liszttartalmára nézve, az áruhamu tartalmának megállapítása czéljából a korpa egy felesküdt vegyész által megvizsgálandó.

Szatmármegye m. kir. építészeti hivatala közhírré teszi, miszerint a nagykaroly-nagybánya és kolozsvári állami körutak és műtárgyak helyreállítása czéljából ezen munkálatokra nyilvános árlejtést tart, melyre az ajánlatok folyó év június 14-ik napjáig beadandók.

A feltételek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekintők.

Debreczen, 1897 május 25.

Kereskedelmi és iparkamara.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Földbirtokosok figyelmébe!

A közeledő

CSÉPLÉSI IDÉNY

alkalmával tisztelettel ajánljuk **cséplőgépek** és **kazánok** gazdaságos és előnyös fűtésére különösen alkalmas **királdi és sajószentpéteri**

akna, cséplési és darabos szeneinket,

melyek évek óta a t. gazdaközönség körében közkedveltségnek örvendenek.

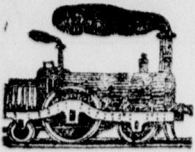
Kivánatra készséggel szolgál a legjutányosabb árajánlattal a

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.

527-6-2

Vezérképviselő: **HEVESI GYULA** urnál **Debreczen.**

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. május hó 1-től
— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul	Vonat	Érkezik	
P.-Ladány* - - 12.— déli	Vegyesvonal	1.28 délután	
P.-Ladány - - 3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután	
P.-Ladány - - 8.15 este	Személyvonal	9.45 este	
Budapest - - 8.53 reggel	Gyorsvonal	1.50 délután	
Budapest - - 12.36 délután	Személyvonal	8.10 este	
Budapest - - 10.37 este	Személyvonal	5.45 reggel	
Debreczen—M.-Sziget			
Királyháza - - 5.30 reggel	Gyorsvonal	1.— délután	
M.-Sziget - - 3.05 reggel	Személyvonal	9.50 délelőtt	
M.-Sziget - - 4.07 délután	Személyvonal	11.— este	
M.-Sziget - - 6.59 délután	Gyorsvonal	11.40 este	
M.-Sziget - - 7.58 este	Tv. sz. sz.	8.03 reggel	
Debreczen—Szerencs			
Szerencs - - 8.25 reggel	Személyvonal	11.26 délelőtt	
Szerencs - - 4.02 délután	Személyvonal	7.07 délután	
Szerencs - - 8.10 este	Személyvonal	11.— este	
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony - 4.42 reggel	Vegyesvonal	10.24 délelőtt	
Füzes-Abony** 4.12 délután	Vegyesvonal	7.56 délután	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértess			
N.-Léta—Vértess 8.35 reggel	Vegyesvonal	10.46 délelőtt	
N.-Léta—Vértess 4.17 délután	Vegyesvonal	6.20 délután	
Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök			
B.-Szt-Mihály 5.28 reggel	Vegyesvonal	8.58 reggel	
B.-Szt-Mihály 3.57 délután	Vegyesvonal	6.58 délután	

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Tőzsde-nyereségek.

A „Neue Freie Presse“ e hó 16-án írja:

... A javulás csakugyan beállott és állandó béke periodusa előtt állunk széles és nagy perspektívával. Ez nemcsak az árfolyamokban lesz érezhető, ami az általános javulás előbbrevitelét jelenti, hanem minden üzletben, műhelyben és irodában ...

Az „Ill. Wiener Extrablatt“ e hó 16-án megjegyzi:

... Irigykedve tekintenek a pénzkörök Budapestre, ahol újabbán a speculáció hatalmasan fejlődött és a forgalom az értéktőzsdén előnyös fejlődést mutat ...

Hasonló értelemben nyilatkoznak a vezető bankok és finanszíerek. Ne mulassza el tehát a kedvező alkalmat anélkül, hogy a tőzsdén való nyereséggel ne részesedjen, mely célra egy szakember, a ki a legelső bankcégekkel áll összeköttetésben és benső összeköttetésénél fogva bank- és finanszíerköröktől értékes adatokkal rendelkezik, szolgálatait 10% nyereségrésztetés ellenében felajánlja. Felvilágosításokkal készséggel, díjtalanul és diszkrét módon szolgál: „Financier“, Budapest, Főposta post-restante. 526—3—2

2281 ki.
1897.

Pályázati hirdetés.

Hajdúvármegye Kaba községében lemondás folytán megüresedett

községi

főjegyzői állásra

pályázatot hirdetnek.

Javadalmazás:

1. Évi fizetés — évnegyedenként előre fizetendő — **330** frt.
2. Természetbeni lakás.
3. 27 hold 854 □ öl szántóföld használata, melynek földadóját a község fizeti.

4. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felkérem mindazokat: kik ezen állást elnyerni óhajtják, mikép az 1883. évi I. t.-cz. 6. § a értelmében felszerelt kérvényüket alólírott főszolgabíróhoz a **folyó évi június hó 14-én d. e. 9 órakor** Kaba község házánál megtartandó választásig adják be.

Nádudvar, 1897. május 24.

Nábráczky

533.

főszolgabíró.

A brassói portland cement-gyár

ajánlja az általánosan kitünőnek elismert

Portland Cementet

felelősség mellett

folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Debreczenben kapható: **Rickl József Zelmos** üzletében, **Fő-piacz** „Török császár“ bolt. 531—0—2

Iparosok és gazdák figyelmébe

ajánljuk

locomobilfűtéshez kitünően alkalmas

salgótarjáni és petrosényi

darabos, koczka- és dió-szenünket,

valamint

aknaszenünket

kazánfűtéshez.

Gyors és pontos szállítás.

A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat

igazgatósága

457—6—5

Budapesten, V., József-tér 14.

Páratlanok ismert égvényes-kénes savanyuviz, hatalmas gyógyszer idült légső-, tüdő-, gyomor-, bél- és hólyaghurutban és fővény kórbán. Ország-szerte ismert és használt üdítő ital, mint ilyen

különösen ajánlható a

PARÁDI

SAVANYUVIZ

ott, ahol az ivóvíz rossz, vagy hol gerjes és járványos betegségek uralkodni szoktak. — Raktár DEBRECZEN részére

CSANAK JÓZSEF kereskedésében,

továbbá kapható minden fűszerüzletben és vendéglőben.

505—4—3

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmaztatik közhivénynél, csúznál, tagzsagattásnál és meghülekésnél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

417—56 51